

Sygn. akt VIII U 495/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2017 r. w Gliwicach

sprawy S. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do niezrealizowanego świadczenia

na skutek odwołania S. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 1 lutego 2017 r. **nr** R- (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującej S. T. prawo do niezrealizowanego świadczenia po zmarłej J. T..

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt VIII U 495/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 lutego 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił skarżącej S. T., prawa do wypłaty niezrealizowanego świadczenia po zmarłej siostrze J. T. za miesiąc styczeń 2017r.

W odwołaniu od powyższej decyzji S. T. domagała się jej zmiany i wypłaty niezrealizowanego świadczenia (emerytury) po jej zmarłej siostrze J. T. - za miesiąc styczeń 2017r. W uzasadnieniu podniosła, że w znacznej części przyczyniała się finansowo do utrzymania siostry, partycypując w przeważającej części w kosztach związanych z pobytem siostry w zakładzie opiekuńczym, na które zmarła łożyła w niewielkiej ilości, gdyż jej własna emerytura w głównej mierze była przeznaczana na koszty lekarstw, środków higienicznych oraz utrzymania jej własnego mieszkania.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swe dotychczasowe stanowisko. ZUS powołał się na treść art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i zarzucił, iż odwołująca nie należy do żadnej z grup osób wymienionych w tym przepisie. Podkreślił ponadto, iż J. T. była uprawniona do renty rodzinnej i tym samym posiadała własne źródło utrzymania.

Dodatkowo w toku procesu ZUS podnosił, że świadczenia odwołującej i jej zmarłej siostry kształtowały się na podobnym poziomie, nie może być zatem mowy o choćby przyczynianiu się odwołującej do utrzymywania jej siostry.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. T., urodzona (...) była bezdzietną wdową. Od 9 lipca 2008r. uprawniona była do renty rodzinnej po zmarłym mężu.

J. T. zmarła w dniu 5 stycznia 2017r.

W dniu 19 stycznia 2017r. siostra zmarłej S. T. zwróciła się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przyznanie ostatniego świadczenia należnego zmarłej siostrze J. T. za miesiąc styczeń 2017r. Wniosek uzasadniała tym, że poniosła koszty związane z opłaceniem pobytu siostry w Zakładzie (...) w K., których nie była ona w stanie ponieść samodzielnie.

Załatwiając ten wniosek Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w dniu 1 lutego 2017r. wydał zaskarżoną decyzję odmowną.

Od powyższej decyzji odwołała się ubezpieczona, domagając się jej zmiany.

Sąd ustalił, że siostra odwołującej licząca w chwili śmierci 83 lata była osobą samotną. W październiku 2016r. uległa wypadkowi, w następstwie którego przebywała w szpitalu, a po wypisie ze szpitala, zamieszkała u skarżącej, która się nią opiekowała. J. T. cierpiała na trudne do zdiagnozowania dolegliwości bólowe i była niesprawną ruchowo. Z tego względu zażywała znaczne ilości leków przeciwbólowych, które dodatkowo obciążały jej żołądek i wątrobę, co wiązało się z koniecznością zażywania innych leków. Korzystała też ze środków higienicznych, jak pampersy. Po około 1,5 miesiąca stan zdrowia J. T. i możliwości opiekuńcze S. T. wymogły konieczność skierowania tej pierwszej na całonocny pobyt w Zakładzie (...) w K.. Dobowy koszt pobytu w tym ośrodku kształtował się na poziomie 105 zł, zaś w skali miesiąca na poziomie 3.150 – 3.255 zł. Niezależnie od powyższego J. T. była właścicielką mieszkania, którego miesięczny koszt utrzymania wynosił około 500 zł, tj. 200 zł czynsz i opłaty za energię elektryczną 600 zł co 2 miesiące. Dodatkowo na leki i środki higieniczne wydawała miesięcznie około 200 zł. J. T. poza mieszkaniem nie posiadała żadnego majątku, ani oszczędności.

Sąd ustalił ponadto, że zarówno skarżąca jak i jej siostra otrzymywały świadczenia emerytalno – rentowe na zbliżonym poziomie około 1.800,00 zł miesięcznie. Kwota emerytury, do której była uprawniona J. T., wystarczała jedynie w niewielkiej części na jej utrzymanie, tj. na leki, środki higieniczne i koszty wizyt lekarskich, a także opłaty związane z mieszkaniem własnościowym. Pozostałą kwotę pieniędzy przekazywała na opłaty za pobyt w ośrodku opiekuńczym. Kwota ta pokrywała te opłaty jedynie w około 1/3 pełnych kosztów. Pozostałą część opłacała za nią skarżąca, która nie ponosiła kosztów utrzymania lokalu, w którym zamieszkiwała, bowiem było to mieszkanie jej syna, za które ponosił on wszelkie opłaty. Odwołująca wydatkowała jedynie na żywność dla siebie i około 100 zł miesięcznie na lekarstwa, do których często dokładały się jej dzieci. Nie ponosiła kosztów związanych z zakupem ubrań, gdyż od 5 lat nie wychodzi z domu. Miała z tego względu pewne oszczędności finansowe, które również poświęcała na ponoszenie opłat za pobyt siostry w ośrodku opiekuńczym.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: akta organu rentowego, zeznania świadków W. T. i B. O. – dzieci skarżącej (k.28-30). Sąd uznał zgromadzony materiał dowodowy za kompletny i wiarygodny i mogący stanowić podstawę dokonania ustaleń faktycznych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016, poz. 887 ze zm.) w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła

wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

Z kolei po myśli art. 67, ust. 1 do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;
- 3) małżonek (wdowa i wdowiec);
- 4) rodzice.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy zmarła J. T. pozostawała w chwili śmierci na utrzymaniu skarżącej a w konsekwencji, czy S. T. ma prawo do wypłaty należnej zmarłej siostrze za miesiąc styczeń 2017r. renty rodzinnej.

W ocenie bowiem organu rentowego, J. T. nie pozostawała na utrzymaniu siostry, gdyż otrzymywana przez nią renta rodzinna w zupełności wystarczała na jej utrzymanie. Zaś świadczenie odwołującej, kształtujące się na podobnym poziomie, nie pozwala na uznanie, że utrzymywała ona siostrę.

W ocenie Sądu, przeprowadzone postępowanie dowodowe jednoznacznie i w sposób nie budzący wątpliwości wykazało, że skarżąca nie należała do kręgu osób uprawnionych do renty rodzinnej po zmarłej J. T.. Równocześnie jednak sąd uznał, że S. T. udowodniła, iż w znacznym zakresie utrzymywała zmarłą siostrę. Mianowicie ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że J. T. w okresie poprzedzającym jej zgon nie była w stanie utrzymać się we własnym zakresie. Ponoсила ona koszty zakupu lekarstw, środków higienicznych i opłat za wizyty lekarskie, nadto ponosiła opłaty utrzymania swojego mieszkania własnościowego, pozostałą zaś kwotę przeznaczała na częściową jedynie opłatę za pobyt w ośrodku opiekuńczym. Nie budzi również wątpliwości Sądu, że mimo iż kwoty świadczeń otrzymywanych przez odwołującą i jej siostrę były na zbliżonym poziomie, to jednak odwołująca dzięki pomocy dzieci i lepszej kondycji zdrowotnej w znacznej mierze przyczyniała się do utrzymania siostry. Skarżąca bowiem nie ponosiła kosztów utrzymania mieszkania, gdyż te ponosił jej syn. Jej wydatki osobiste ograniczyły się wyłącznie do zakupu żywności i leków. Były to jednak kwoty niewysokie, co pozwalało jej na poczynienie oszczędności finansowych, z których również dokładała ona do utrzymania swojej siostry w ośrodku opiekuńczym. Zdaniem Sądu skala ponoszonych przez ubezpieczoną wydatków na utrzymanie zmarłej siostry pozwala na uznanie, że zmarła pozostawała na utrzymaniu S. T..

Przez użyte w przepisie art. 136 ust. 1 in fine u.e.r.f.u.s. pojęcie pozostawania przez zmarłego na utrzymaniu członka rodziny należy rozumieć sytuację, kiedy zmarły wystąpił z wnioskiem o przyznanie świadczenia i w ogóle go nie otrzymał lub sytuację, gdy otrzymane świadczenie zostało przyznane w najniższej wysokości, zaś koszt zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb zmarłego był znacznie wyższy niż kwota uzyskanego świadczenia. Ponadto, należy wskazać, że świadczenie pomocy, a nawet opieki nie wchodzi w zakres pojęcia "pozostawania na utrzymaniu", które ma ściśle materialne znaczenie, a jego miarą jest zapewnienie środków pieniężnych koniecznych do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb osoby pozostającej na utrzymaniu (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 stycznia 2014r. III AUa 859/13, LEX nr 1422353).

Sąd miał na uwadze, iż świadczenie zmarłej było nieco wyższe od najniższej renty rodzinnej, przewidzianej w ustawie, jednak postępowanie dowodowe w sposób nie budzący wątpliwości wykazało, że renta rodzinna nie zapewniła jej w pełni środków pieniężnych koniecznych do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb, które znacznie

przewyższały kwotę jej comiesięcznego świadczenia. Mianowicie jej renta rodzinna pozwalała wyłącznie na pokrycie opłat związanych z mieszkaniem, zakupem lekarstw, środków higienicznych i jedynie w 1/3 opłaty za pobyt w ośrodku opiekuńczym. W konsekwencji pozostałą część tej opłaty była zmuszona ponieść jej siostra S. T., ze swojego świadczenia i oszczędności pieniężnych. Sąd uznał zatem, że odwołująca w znacznej mierze zapewniała siostrze środki pieniężne konieczne do zaspokajania jej usprawiedliwionych potrzeb życiowych.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, że zostały spełnione przesłanki z art. 136 ust. 1 ustawy, gdyż zmarła J. T. pozostawała na utrzymaniu odwołującej, a tym samym należna J. T., niezrealizowana renta rodzinna za miesiąc styczeń 2017r. winna zostać wypłacona S. T..

Mając na uwadze powyższe, na mocy art. 477¹⁴ 2 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji.

(-) SSO Mariola Szmajduch